

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

**Hyvinvointi- ja
turvallisuuksuunnitelma
2022-2025**

Sisällys

- Hyvinvoinnin edistäminen jatkossa dia 3
- Johdanto dia 4
- Tilannekuva kevät 2021 dia 5
- Huolenaiheet ja kehittämiskohteet dia 6
- Kuntalaiskyselyssä helmikuussa 2021 esiin nousseita kehittämis ehdotuksia dia 7
- Hyvinvointialueen valmistelun näkyminen hyvinvointityössä dia 8
- Pohjustusta hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteille dia 9-10
- Hyvinvointisuunnitelman keskeiset tavoitteet vuosille 2022-2025 dia 11
 - Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen dia 12-19
 - Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen dia 20-28
 - Arjen hyvinvoinnin tukeminen dia 29- 31
 - Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen dia 32- 36
- Kaupunkikonsernin yhtiöt ovat mukana kaupungin hyvinvointityössä dia 37- 39
- Suunnitelman uudet sisältöalueet dia 40-44
 - Ravitsemussuunnitelman palvelulupaus dia 42
 - Kangasalan kävelyn ja pyöräilyn tavoitteet dia 43
 - Kangasalan ikäohjelman yleiset tavoitteet 2022-2025 dia 44
- Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnittelua ohjaavat asiakirjat dia 45- 47

Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- Varhaiskasvatus
- Esi- ja perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Vapaa sivistystyö
- Taide- ja kulttuuripalvelut
- Kirjastopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Liikuntapalvelut

Kunnan elinvoiman edistäminen

- Paikkakunnan vetovoimaisuus
- Työttömien tuki: työttömyyden pitkittymisen ehkäisy, etsivä nuorisotyö
- Kotouttaminen
- Elinkeinopolitiikka: yritysneuvonta, kehittämishankkeet, yritystontit, alueen markkinointi, avoin data, matkailun edistäminen
- Resurssiviisaat toimintatavat

Elinympäristön kehittäminen

- Maapolitiikka
- Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu
- Liikenne, joukkoliikenne,
- Tieverkkojen rakentaminen ja ylläpito
- Vesihuolto
- Jätehuolto
- Energiantuotanto ja -jakelu
- Rakennusvalvonta
- Asuntotoimi
- Ympäristönsuojelu ja terveellisen elinympäristön turvaaminen
- Turvallisuudesta ja varautumisesta huolehtiminen

Hyvinvoinnin edistäminen jatkossa

Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- Monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- Paikallinen yhteisöllisyys
- Viestintä ja vuorovaikutus
- Vaalit ja edustuksellinen demokratia
- Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- Aukkaiden omaehtoinen toiminta
- Kaupungin tapahtumallisuuden edistäminen

Johdanto

- Hyvinvointikertomus ja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma ovat keskeisiä asiakirjoja, joiden avulla suunnitellaan ja ohjataan Kangasalan kaupungin hyvinvointityötä. Näiden asiakirjojen avulla varmistetaan työn tavoitteellisuus, pitkäjänteisyys, seuranta, arviointi ja suunnitelmallisuus. Myös poikkihallinnollisuuden toteutuminen on keskeinen osa hyvinvointityötä.
- Kunnan hyvinvointityötä ohjaavat lukuisat lait, joissa hyvinvoinnin edistämisestä sekä siihen liittyvästä yhteistyöstä, monialaisuudesta ja muista velvoitteista on säädetty. (Kuntalaki , Terveystenhuoltolaki , Sosiaalihuoltolaki , Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki , Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä , Sisäisen turvallisuuden ohjelma)

Tilannekuva (kevät 2021), jonka pohjalta hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa on laadittu

- Suurin osa kangasalalaisista voi hyvin.
- Hyvinvoinnin edistäminen on yhteistä työtä, johon kaikki palvelualueet osallistuvat.
- Kangasala on kiinnostava asuinpaikka ja muuttovoittoinen kaupunki.
- Kaupungin talous on vakaalla pohjalla.
- Yritystoiminta ja yritysysteistyö kaupungin kanssa on aktiivista ja työllisyystoimiin panostetaan.
- Asukkaat osallistuvat aktiivisesti kaupungin kehittämiseen ja yhteisiin tilaisuuksiin myös verkossa.
- Koronasta huolimatta on kyetty pitämään palvelut hyvällä tasolla ja kehittämään toimintaa.
- Ympäristön kehittäminen eri puolilla kaupunkia on lisännyt viihtyvyyttä ja turvallisuutta.
- Perheiden palveluja on kehitetty monialaisena yhteistyönä ja vastattu ajankohtaisiin haasteisiin.
- Ikäihmisten palvelujen kehittäminen (palveluohjaus, kotihoidon toiminta, kotikuntoutus) on tuottanut hyviä tuloksia ja kotona selviytyminen on parantunut.
- Hyvinvointia tukevia elintapoja ja -tottumuksia on vahvistettu ja mahdollistettu monipuolista toimintaa.

Huolennaiheet ja kehittämiskohteet

- Erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointi sekä palvelujen riittävyys aiheuttavat huolta. Lasten ja nuorten psyykkinen oireilu, kouluakäymättömyys, tyttöjen hyvinvoinnin haasteet, huumemyönteisyys ja väkivaltaisen käyttäytymisen lisääntyminen ovat yhteisenä huolen aiheina.
- Pitkät jonotusajat ja/tai käyntivälit koulupsykologien vastaanotoille ja perheneuvolaan eivät tue oikea-aikaista palvelujen saatavuutta sekä kärjistävät ja pahentavat syntyneitä pulmia. Tiivis monialainen yhteistyö, varhainen tuki lasten arkiympäristöissä, palvelujen sujuvuuden ja saatavuuden varmistaminen sekä riittävä resurssointi ovat tämän ongelman ratkaisun avaimia.
- Vanhemmuuden tuen oikea-aikaisuus ja riittävyys ovat myös huolen aiheina ja siihen tulee entistä aktiivisemmin panostaa kaikissa lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.
- Koronakriisin jälkeinen taloudellinen tilanne ja hyvinvointialuemuutoksen aiheuttamat haasteet niin talouteen kuin toimintaan ovat yhteisen huolen aiheita ja vaativat toimia ja tiivistä yhteistyötä kaikilla tasoilla.
- Kaupungin talouden tarkka seuranta on jatkossakin perusteltua. On tärkeää arvioida kehittämistoimien kokonaistaloudellisia vaikutuksia. Vaakakupissa ovat kalliit korjaavat toimet kuten lastensuojelu sekä vaativa erikoissairaanhoido ja toisaalta peruspalvelujen riittävään tasoon "investoiminen" ennaltaehkäisevänä tekijänä.
- Hyvinvointialueen valmistelussa mukana oleminen ja aktiivinen toiminta varmistavat jatkossakin kaupungin palvelujen ja uuden hyvinvointialueen saumattoman ja sujuvan yhteistyön ja kaupunkilaisten sujuvat palvelupolut.

Kuntalaiskyselyssä helmikuussa 2021 esiin nousseita kehittämis ehdotuksia

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
- Liikunta- ja harrastusmahdollisuuksien edistäminen (ulkoilualueet, reitit, Sorolan alue, sisäliikuntamahdollisuudet, ikäihmisten lähiliikuntareitit, puistoalueet)
- Keskustan kehittäminen
- Kaikkien alueiden kehittäminen ja reuna-alueiden huomioiminen
- Joukkoliikenteen parantaminen

Hyvinvointialueen valmistelun näkyminen hyvinvointityössä

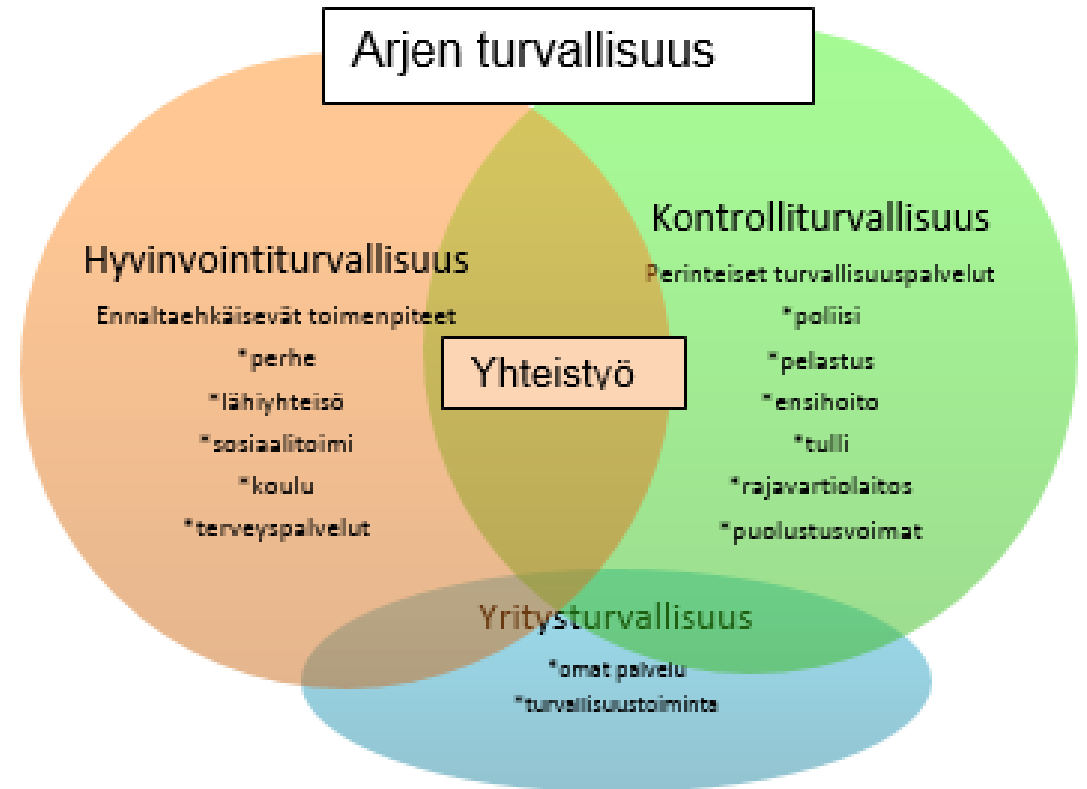
- Pääministeri Sanna Marinin hallituskaudella sote-uudistus toteutuu sekä sosiaali- ja terveystalouden sisällöllisenä että rakenteellisenä uudistuksena. Sote-uudistuksessa koko julkista sosiaali- ja terveydenhuoltoa kehitetään vastaamaan yhteiskunnan muutoksiin. Uudistuksessa siirretään sosiaali- ja terveydenhuollon painopistettä peruspalveluihin ja varhaiseen ongelmien ehkäisyyn. Tavoitteena on myös nopeuttaa hoitoon pääsyä.
- Kangasalla varaudutaan jo vuonna 2022 tuleviin muutoksiin ja hyvinvointialueen käynnistymiseen vuoden 2023 alusta. Palvelujen sujumisen turvaaminen vaatii tiivistä ja laaja-alaista yhteistyötä kaupungin toimijoiden ja Pirkanmaan tulevan hyvinvointialueen valmistelun välillä.
- Valmistelutyö vaatii ajankäyttöä ja yhteistä keskustelua, konkreettista sopimista ja palvelujen sekä toimintatapojen yhteensovittamista Pirkanmaan erilaisten kuntien kanssa. Tavoitteena on tuottaa yhdenvertaisia, tasalaatuisia ja laadukkaita palveluja koko hyvinvointialueen väestölle. Kunnan osuus yhdyspintatyöskentelyssä on jatkossa merkittävä erityisesti hyvinvointityön näkökulmasta.

Pohjustusta hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteille 1/2

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ajankohtaiset haasteet ovat syynä sille, että lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on nostettu erityiseksi kehittämiskohteeksi tähän suunnitelmaan. Lapsuudessa ja nuoruudessa luodaan pohja tulevaisuudelle. Tuen ja ennakoivan avun avulla voidaan vaikuttaa myös kustannusten hillitsemiseen ja laadukkaan, osallistuvan ja mielekkään elämän rakentumiseen. Myös kaupunkilaisille suunnatussa hyvinvointikyselyssä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen nousi keskeisimmäksi ja tärkeimmäksi tavoitteeksi.
- Mielen hyvinvoinnin edistäminen nousee myös ajankohtaisista haasteista ja mielenterveyden ongelmien kasvamisesta. Mielen hyvinvointi on voimavara jokaisen kaupunkilaisen arjesta selviytymiseen. Emme voi tehdä arjesta ongelmattonta, mutta voimme tukea kaupunkilaisia ja luoda mahdollisuuksia omien voimavarojen vahvistamiselle.
- Arjen hyvinvoinnin tukeminen on yhteinen Pirkanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoite, jota toteutetaan kaikissa kunnissa ja kaupungeissa hieman erilaisin painotuksin.

Pohjustusta hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman tavoitteille 2/2

- Turvallisuuden ja viihtyisyyden lisääminen ovat merkittävät hyvinvointiin vaikuttavat asiasisällöt.
- Turvallisuudella tässä asiakirjassa tarkoitetaan arjen turvallisuutta, johon liittyvät niin mielen hyvinvoinnin ja päihteettömyyden kuin turvallisen arkielämänkin asiat. Myös rakennetun ympäristön, liikkumismahdollisuuksien ja liikenneturvallisuuden asiat sisältyvät tähän kokonaisuuteen.

Hyvinvointisuunnitelman keskeiset tavoitteet vuosille 2022-2025

- 1) Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
- 2) Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen
- 3) Arjen hyvinvoinnin tukeminen
- 4) Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

**Lasten ja nuorten
hyvinvoinnin
edistäminen**

1) Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen

- Vanhemmuuden tukeminen ja vahvistaminen kaikissa perheiden palveluissa
- Yhteisöllisyyden edistäminen ja vahvistaminen
- Hyvinvointia ja terveyttä edistävien elintapojen ohjaaminen ja edistäminen
- Kestävän liikkumisen edistäminen
- Unicefin lapsiystävällinen kunta -malliin liittyminen
- Hyvinvointialueen ja kaupungin yhdyspintatyöskentelyn kehittämiseen ja hyvinvointialueen valmisteluun osallistuminen

Vanhemmuuden tukeminen ja vahvistaminen

Ajankohta	Toimenpide	Toimijat
Jatkuvaa	Perhevalmennus odottaville perheille Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen (VaVu) Neuvolassa	Terveyspalvelut
Kevät 2022	SteppApp -valmennuksen käynnistäminen uusperheille	Koulutetut valmentajat
Lukuvuosi 2022-2023 Jatkuvaa	Vanhempainiltojen kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja opetuspalveluissa	Varhaiskasvatuksen ja opetuspalvelujen henkilöstö
Jatkuvaa	Yhteistyö vanhempainyhdistysten kanssa	Perhekeskustoimijat, lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä

Yhteisöllisyyden edistäminen

Ajankohta	Toimenpide	Toimija
Jatkuvaa toimintaa	Yhteisöllisen oppilas- ja opiskeluhuoltotoiminnan vahvistaminen ja kehittäminen	Varhaiskasvatus ja opetuspalvelut yhteistyössä muiden toimijoiden, oppilaiden ja huoltajien kanssa
Jatkuvaa toimintaa	Yhteisöllisen oppilas- ja opiskeluhuollon vuosikellon toteuttamista ja laajojen hyvinvointitaitojen ohjaamista esiopetuksesta alkaen läpi koulupolun	Varhaiskasvatus, opetuspalvelut, huoltajat, sosiaali- ja terveysterveyst
Käytössä	Kangasalan malli harrastustoiminnan toteuttamiseen koulupäivän yhteydessä	Opetuspalvelut, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Hyvinvointia ja terveyttä edistävien elintapojen ohjaaminen ja edistäminen

Ajankohta	Toimenpide	Toimijat
Koko valtuusto-kausi	Ravitsemussuunnitelman toteuttaminen Sapere-ruokakasvatusmenetelmän käyttö varhaiskasvatuksessa	Ateriapalvelut, varhaiskasvatus, opetuspalvelut
Suunnittelun käynnistys 2022	Aamupalatarjoilun kokeilun käynnistäminen oppilaitoksissa	Ateriapalvelut, opetuspalvelut, ravitsemusterapeutti
Käynnistys 2022	Ravitsemussuunnittelijan ja opetuspalvelujen tiiviimpi yhteistyö laajojen hyvinvointitaitojen ohjauksessa	Oppilas- ja opiskeluhoitotyöryhmä, ravitsemussuunnittelija, oppilaitokset

Liikkumisen edistäminen

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Toteutettavaa toimintaa	Neuvokas perhe toimintamalli käytössä neuvoloissa Kangasalan kaupungin varhaiskasvatuksen liikuntasuunnitelma on käytössä ja sitä toteutetaan. Liikkuva koulu toimintamalli on käytössä kaikissa kouluissa, kaikilla kouluasteilla.	Neuvolan henkilöstö Varhaiskasvatuksen koko henkilöstö (vastuushenkilöinä vakan liikunnanohjaajat, yksiköiden liikuntavastaavat) Toiminnan vastuushenkilöt, oppilaitosten henkilöstö
Aloitukset 2021, toimintaa vakiinnutetaan	Harrastamisen Kangasalan malli, mukana paljon ilmaisia liikuntamahdollisuuksia lapsille koulupäivän yhteydessä	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen henkilöstö, opetuspalvelut, koulujen henkilöstö

Unicefin lapsiystävällinen kunta -malliin liittyminen

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Valtuusto hyväksyi aloite-vastauksen 1/2022	Sivistyskeskus laati valtuustoaloitteeseen vastauksen, jossa liittymistä mukaan toimintamalliin ehdotettiin	Sivistyskeskuksen johtoryhmä
Maalis-lokakuu 2022	Malliin hakeutuminen, hakemuksen laatiminen	Hyvinvointikoordinaattori/koordinaatioryhmänä lasten- ja nuorten hyvinvointiryhmä
Loppuvuosi 2022	Unicef valitsee uudet osallistujat hakeneiden kuntien joukosta	Unicefin toimijat
Alkuvuosi 2023	Toiminnan käynnistäminen, koordinaatioryhmän koulutus, lasten haastattelut, esiselvitys	Hyvinvointikoordinaattori, koordinaatioryhmä Unicefin toimijoiden johdolla
2023 alkaen	Edistetään lasten ja nuorten osallisuuden edistämistä (Unicefin lapsiystävällinen kuntamalli)	Koordinaatioryhmä, lasten palveluissa työskentelevät

PirSote -hankkeen kehittämistyöhön osallistuminen

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnissä	Systeeminen toimintamalli lastensuojelussa	Lastensuojelun työntekijät, yhteistyötahot
Käynnissä	Elämä edessä- monialainen tiimimalli opiskeluhooltoon	Opiskeluhoollon työntekijät
Käynnissä	Perhekeskustoiminnan kehittäminen Pirkanmaalla Lasten, nuorten ja perheiden palvelut Pirkanmaalla	Perhekeskusverkosto
Käynnissä	Sähköisten palvelujen kehittäminen ja lisääminen	Koskee koko henkilöstöä
Käynnissä	Lapsivaikutusten arvioinnin käytön tehostaminen osana päätösten tekoa. Kehitetään PirSotessa ja Unicefin lapsiystävällinen kunta -mallissa.	Kangasalla oma ohjeistus osana Eva-arviointia
Käynnissä	Verkostomaisen työotteen vahvistaminen ja johtaminen	Koskee kaikkia kehittämistyössä olevia

Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen

2) Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen

- Osallisuuden edistäminen, yksinäisyyden ehkäisy
- Mielenterveysosaamisen vahvistaminen perustason palveluissa
- Yhteisöllisyyden edistäminen
- Ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen
- Lähiluonnon hyödyntäminen mielen hyvinvoinnin edistämisessä ja liikuntaan aktivointi
- Kulttuurihyvinvoinnin käytön vahvistaminen ja palveluohjauksen kehittäminen

Osallisuuden edistäminen, yksinäisyyden ehkäisy

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnissä	Järjestöyhteistyön kehittäminen	Järjestöagentit, hyvinvointi-, kulttuuri-, tapahtuma- ja liikuntakoordinaattori, järjestöväki, kehitysjohtaja
Käynnistyy 2022	Osallistumis- ja vuorovaikutussuunnitelman laatiminen	Kehitysjohtaja, hyvinvointityöryhmä
Käynnissä	Maaseutuohjelman toimeenpano	Kehitysjohtaja, kaupungin toimijat, alueiden asukkaat, hyvinvointityöryhmä
Käynnissä	Kulttuuri- ja hyvinvointitori (vuosittainen tapahtuma)	Järjestöt, kaupungin toimijat

Osallisuuden edistäminen, yksinäisyyden ehkäisy

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnistyy 2022	Ystävätoiminnan edistäminen yhteistyössä SPR:n ja vanhuspalvelujen kanssa	Vanhuspalvelujen henkilöstö SPR:n toimijat
Käynnissä	Kehitetään osallistavaa budjetointia ja kaupunkilaisten aktivointia tähän toimintaan	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut käynnistää toiminnan
Käynnissä	Yhteisöllisyyden edistäminen ja ostrakismin (ulkopuolisuuteen sulkeminen, huomiotta jättäminen) ehkäisy varhaiskasvatuksessa ja opetuspalveluissa	Koko henkilöstö
2022-2025	Osallistavien tapahtumien tuottaminen kaupunkilaisten iloksi.	Tapahtuma- ja kulttuurikoordinaattorit, kaupungin muut toimijat, järjestöt, alueen taiteilijat

Mielenterveysosaamisen vahvistaminen perustason palveluissa

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnistyy 2022	Perustason mielenterveysosaamisen vahvistaminen sosiaali- ja terveystaloudissa	PirSote hanke, Pshp, Terveystaloudet
Käynnissä	Nuorten palveluissa toimivien IPC-koulutukset. IPC on masennus oireiden ehkäisyyn ja hoitoon suunniteltu menetelmä perusopetuksen ja toisen asteen opiskelijoille	Kouluterveydenhoitajat, koulupsykologit, kuraattorit
Käynnissä	Psykiatristen sairaanhoitajien toiminta oppilas- ja opiskelijahuollossa	Mielenterveystaloudet, oppilas- ja opiskelijahuollon toimijat

Ehkäisevän päihdetyön vahvistaminen

Ajankohta	Toimenpide	Toimijat
Käynnissä	Ehkäisevän päihdetyön sisällöistä tiedottaminen ja markkinointi	Ehkäisevän päihdetyön työryhmä
2022-2023	Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman laatiminen	Ehkäisevän päihdetyön työryhmä
2022-2025	Henkilöstön kouluttaminen ajankohtaisista teemoista	Ehkäisevän päihdetyön työryhmä ja ulkopuoliset kouluttajatahot esim. EHYT ry (EHYT on valtakunnallinen ehkäisevän päihde- ja pelihaittatyön asiantuntijajärjestö ja samalla kansalaisjärjestö)

Lähiluonnon hyödyntäminen ja liikuntaan aktivointi mielen hyvinvoinnin edistämiseksi

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnissä, jatkuvaa toimintaa	Liikuntapaikkojen markkinointi, uusien rakentaminen, opasteiden kunnostaminen, uusiminen	Tekninen keskus, Leiki ja liiku - työryhmä, liikuntapalvelut, kaupungin henkilöstö eri palvelukeskuksissa
Käynnissä, jatkuvaa toimintaa	Liikuntaneuvonnan markkinointi	Liikuntapalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, hyvinvointityöhön osallistujat
Käynnissä, jatkuvaa toimintaa	Kestävän liikkumisen markkinointi ja siihen kannustaminen	Kestävän liikkumisen työryhmä, hyvinvointityöhön osallistujat, kaikki kaupungin toimijat
Jatkuvaa toimintaa	Luonnon hyvinvointivaikutusten esille tuonti, kokeiluihin kannustus, arjen elintapoihin liittäminen	Hyvinvointityöhön osallistujat, sosiaali- ja terveyspalvelujen työntekijät, kaikki kaupunkilaiset

Kulttuurihyvinvoinnin käytön vahvistaminen ja palveluohjauksen kehittäminen

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnissä 2021-2023	Kulttuurihyvinvoinnin palveluohjauksen hanke Pirkanmaalla (KUPPI-hanke). Tavoitteena on kehittää haavoittujien väestöryhmien ohjausta kulttuuripalvelujen piiriin hyvinvoinnin edistämiseksi.	Kulttuuripalvelut, hyvinvointityöhön osallistujat, työllisyyspalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut
2022	Kulttuuri- ja taide virtaa-projekti on kaksivuotinen kulttuurin alueellinen kehittämistehtävä Pirkanmaalla vuosina 2021-2022. Projektin aikana kehitetään välittäjämalli, jonka avulla luodaan edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle Pirkanmaalla.	Kulttuuripalvelut, paikalliset taideyhteisöt, taiteilijat
Käynnissä	Kirjaston monipuolisen toiminnan ja tapahtumien markkinointi ja palvelujen pariin ohjaaminen.	Kulttuuri- ja kirjastopalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnissä	Kulttuurikävelyt Tavoitteena on aktivoida kaupunkilaisia liikkumaan ja tutustumaan kotiseudun kulttuurikohteisiin	Kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut
Käynnissä	Seutumuseo-hanke, tavoitteena on vahvistaa kotiseututyötä ja paikallista kulttuuriperintöä ja tehdä sitä kaupunkilaisille tutuksi.	Kulttuuripalvelut
Käynnissä 2021-2024	Operaatio Pirkanmaa , tavoitteena on kehittää elinvoimaista kulttuurimaakuntaa ja luovien alojen kansainvälistä osaamiskeskittymää, jossa ammattilaisten toimintaedellytyksiä kehitetään ja kuntalaisten kulttuuriset oikeudet toteutuvat. Hanke toimii yhä yhdenvertaisemman, saavutettavamman ja kestävämmän toimintaympäristön edistämiseksi Pirkanmaalla.	Sivistyskeskus

**Arjen hyvinvoinnin
tukeminen**

3) Arjen hyvinvoinnin tukeminen

- Elintapojen tukeminen ja ohjauksen vahvistaminen
- Ravitsemussuunnitelman toteuttaminen palvelukeskuksissa
- Kaupunkilaisten kannustaminen liikkumaan
- Kestävän liikkumisen ohjelman toteuttaminen
- Arjen ympäristöjen kehittäminen
- Muuttuvan kaupungin kehittäminen

Elintapojen tukeminen ja ohjauksen vahvistaminen

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
2022- 2025	Ravitsemussuunnitelman hyväksyminen osana hyvinvointisuunnitelmaa, siitä tiedottaminen kaupunkilaisille ja toimeenpano palvelukeskuksissa.	Ravitsemussuunnittelija, hyvinvointikoordinaattori, tapahtumakoordinaattori, sosiaali- ja terveystyöntekijät
2021-2025	Sähköisten elintapojen omapolku- ja hyvinvointisivustojen jatkokehittäminen (kulttuuri, uni, ravitsemus, liikunta, päihteet, lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisy, osallisuus, aivoterveys)	Sosiaali- ja terveystyöntekijät, hyvinvointikoordinaattori, PirSoten hankekoordinaattori
2022-2025	Järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö liikkumisen aktivoimiseksi, elintapojen tukemiseksi, mielen hyvinvoinnin vahvistamiseksi	Hyvinvointityöhön osallistujat eri palvelukeskuksissa, hyvinvointikoordinaattori
Käynnissä, jatkuvaa toimintaa	Palvelujen saavutettavuuden vahvistaminen sähköisinä ja fyysisinä palveluina eri kaupungin toimipisteissä	Kaikki palvelukeskukset, hyvinvointityöhön osallistujat

**Turvallisen ja viihtyisän
arkiympäristön
rakentaminen**

4) Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

- Laadukkaan asuinympäristön rakentaminen
- Uuden Lamminrahkan asuntoalueen rakentaminen
- Kestävän ja turvallisen liikkumisen edistäminen
- Koulumatkojen kokonaisvaltaisen suunnittelun edistäminen
- Lähijunan toiminnan edistäminen
- Ympäristö- ja taideohjelman toimeenpano
- Kaupungin tapahtumallisuuden edistäminen

Laadukkaan asuinympäristön rakentaminen

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
2022-2025	Keskustan kehittäminen (kaavoitus, rakentaminen), keskustan kehittämissuunnitelma (elinvoiman ja houkuttelevuuden lisääminen)	Tekninen keskus Yhteistyötahot
Käynnissä, Jatkuvaa toimintaa	Pyöräteiden rakentaminen ja kunnossapito	Tekninen keskus
Käynnissä, jatkuvaa toimintaa	Julkisen liikenteen vahvistaminen	Kaupungin johto, liikennesuunnittelija
2022-	Alikulkutunnelin rakentaminen Uimahallin ja K-kaupan välille	Tekninen keskus

Laadukkaan asuinympäristön rakentaminen

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnissä, jatkuvaa toimintaa	Tampereen kaupunkiseudun asuntopoliittisen ohjelman toteuttaminen ja seuranta	Kaupungin johto, tekninen keskus
Käynnissä Jatkuvaa toimintaa	Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy	Kaupunginjohto, tekninen keskus, palvelualueet
Käynnissä, Jatkuvaa toimintaa	Pyöräpysäköinnin edistäminen	Kaupungin johto, tekninen keskus, opetustoimi, kaupunkilaiset
2022-	Lähijunaliikenteen edellytysten vahvistaminen (Ruutanan seisake ja maankäytön lisääminen Ruutanaan)	Kaupungin johto, tekninen keskus

Kaupungin tapahtumallisuuden edistäminen

(poimintoja lähiaikojen tapahtumista)

Ajankohta	Toimenpiteet	Toimijat
Käynnissä, jatkuvaa toimintaa	Kaupungin virtuaalitapaamiset	Kaupungin johto, palvelukeskukset, tapahtumakoordinaattori, järjestöt
Vuosittainen tapahtuma	Kulttuuri- ja hyvinvointitori	Kaupungin toimijat, järjestöt
2022-2025	KAUPUNKI KUMPPANINA TAPAHTUMIA (Kangasalan Urkupäivät, Osallistava katutaidetapahtuma, Kangasala Fest, jne)	Kaupunki, yhteisöt, kaupunkilaiset
2022	Lamminrahkan katufiesta	Kaupunki, Lamminrahkan rakennuttajat

**Kaupunkikonsernin
yhtiöt ovat mukana
kaupungin
hyvinvointityössä**

Kangasala-talo Oy

- Järjestetään ympärivuotista ja monipuolista esitystoimintaa Kangasala-salissa.
- Kimmo Pyykkö -taidemuseossa toteutetaan vähintään kolme vaihtuvaa näyttelyä oheisohjelmineen vuosittain.
- Kehitetään digitaalisia palveluja ja ryhmämyyntiä.
- Asiakaskokemus on kaiken toiminnan keskiössä, palautetta kerätään asiakkailta ja toimintaa kehitetään palautteen pohjalta. Tavoitteena on tuottaa asiakkaille aineettomia elämyksiä.

Business Kangasala Oy

- Yhtiö tuottaa kaikki Kangasalan kaupungin tilamaat elinkeino- ja matkailupalvelut kaupunkikonsernistrategian mukaisesti. Tavoitteena on edistää kaupungin elinvoimaisuutta ja matkailutoimintaa.
- Yhtiö tekee tiivistä yhteistyötä yrittäjien ja Tampereen seudun kaupunkien kanssa.
- Yhtiö suunnittelee ja luo uusia tapahtumia yhdessä kaupungin tapahtumakoordinaattorin kanssa, tavoitteena edistää kaupungin vetovoimaisuutta ja tapahtumataloutta.

Kangasalan Uimahalli Oy

- Uimahalli Kuohu toimii virkistyskeskuksena, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saavuttamista.
- Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.
- Asiakasmäärät ovat koronapandemian ja siitä aiheutuneiden sulkujen vuoksi vähentyneet ja nyt tavoitellaan asiakasmäärän palautumista n 200 000 kävijän tasolle. Apuna käytetään tehostettua markkinointia ja kehitetään myös digimarkkinointia ja verkkokauppaa.

Kangasalan Vesi- liikelaitos

- Hyvän talousveden varmistaminen ja asiallisen viemäröinnin järjestäminen ovat vesilaitoksen päätehtävät, mikä edellyttää laadukkaita ja kestäviä vesihuoltoratkaisuja.
- Pääpaino investointien osalta on vesi- ja viemäriverkostojen saneerauksissa.
- Merkittävin uudishanke on Lamminrahkan alueen vesihuollon suunnittelu ja rakentaminen.

Muut konserniyhtiöt

- Lisäksi Kangasalla on muita konserniyhtiöitä, jotka tuottavat isännöinti-, pysäköinti-, kiinteistö- tai kiinteistöhuollon palveluja.

Suunnitelman uudet sisältöalueet

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman uudistunut sisältö 2022

- Tämän suunnitelman yhteyteen on liitetty aiemmin erillisinä laaditut Kangasalan kaupungin ravitsemussuunnitelma 2021-2024; Hyvä ravitsemus kuuluu kaikille sekä Kestävän liikkumisen edistämishjelma 2021; Oikeus liikkua omin voimin.
- Suunnitelman sisältöihin on lisätty myös päihde- ja mielenterveyssuunnitelman sisältöasioita. Näin nämä keskeiset hyvinvoinnin osa-alueet tulevat vuosittaisen raportoinnin ja seurannan piiriin ja osaksi laajempaa hyvinvoinnin kokonaisuutta.
- Kansallisen Ikäohjelman 2030 keskeisinä vaikuttavuustavoitteina on suunnata ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille. Tavoitteina on myös pidentää ikääntyvien työikäisten toimintakykyä ja työuria, lisätä ja mahdollistaa vapaaehtoistyötä, varmistaa iäkkäiden palvelujen yhdenvertaisuus, tehokkaampi koordinaatio ja taloudellinen kestävyys, lisätä asumisen ja asuinympäristöjen ikäystävällisyyttä ja nostaa esille suomalaista ikätekniologian kehittämistä ja hyödyntämistä. Tavoitteena on ikäkyvykäs Suomi. Sen vuoksi myös Kangasalan Ikäohjelma on liitetty tähän kokonaisuuteen.
- Asiakirjat ovat tämän suunnitelman oheismateriaalina.

Ravitsemussuunnitelman palvelulupaus

Vaatimattomasti paras ravitsemus

- Kangasala toimii esimerkillisesti hyvän ravitsemuksen edistämisessä.
- Tarjoamme asukkaille luotettavaan tietoon perustuvaa ravitsemusohjausta ja -viestintää.
- Teemme hyvää yhteistyötä ravitsemusasioissa.
- Osaavat ammattilaiset edistävät hyvää ravitsemusta asiakaslähtöisesti.
- Huolehdimme, että terveyttä edistävien ja ilmastoystävällisten ruokavalintojen tekeminen on mahdollisimman helppoa.
- Ruokailu ja ruokakasvatus ovat osa kokonaisvaltaista hyvinvointioppimista ja pedagogisesti ohjattua toimintaa varhaiskasvatuksen ja opetuksen parissa.
- Ravitsemustilan arviointi ja ennakoiva ravitsemusohjaus toteutuvat laajasti ikäihmisten palveluissa.
- Arvostamme ruokailua ilon, hyvinvoinnin ja yhdessäolon tuojana.

Kangasalan kävelyn ja pyöräilyn tavoitteet

Liikkumisympäristö houkuttelee arjen matkoilla kävelyn ja pyöräilyyn

- Monipuoliset, viihtyisät ja turvalliset kävelyreitit kutsuvat jokaista kävelemään ja viettämään aikaa.
- Esteettömyys on huomioitu arkipäivän liikkumisessa.
- Pyöräilyreitit keskusten ja palvelukohteiden välillä ovat nopeita ja sujuvia mahdollistaen arkiliikkumisen.
- Kävely- ja pyöräilyreitit houkuttelevat liikkumaan ympäri vuoden.
- Palvelukohteet ovat saavutettavissa kävellen ja pyöräillen.
- Jalan ja pyörällä liityntä solmupysäkeille on turvallista ja sujuvaa ympäri vuoden.

Kävelyn ja pyöräiliikenteen hyödyt on tiedostettu laajasti ja niistä viestitään aktiivisesti

- Kestävän liikkumisen työryhmän toiminta on poikkihallinnollista ja tavoittaa kaikki käyttäjäryhmät.
- Kestävän liikkumisen edistäminen on kaikkien asia, johon on varattu riittävästi resursseja.
- Kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämiseksi tehdään suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja näkyvää viestintää kaikille kohderyhmille.
- Edistämistyön vaikutuksia seurataan systemaattisesti.
- Työryhmä tiedostaa seurantamittarit, ja seurantatieto on kaupunkilaisten saatavilla.

Kaupunkirakenne tukee kestävää ja vähäpäästöistä elämäntapaa

- Kaupunkisuunnittelu perustuu riittävään vuoropuheluun.
- Jalankulun ja pyöräiliikenteen linjaukset on yhdessä sovittu ja ne ohjaavat toimintaa.
- Pyörämatkailua edistetään tavoitteellisesti.
- Vapaa-ajan reitit muodostavat selkeän kokonaisuuden Kangasalla ja Tampereen seudulla.
- Reittejä käytetään hyvässä yhteisymmärryksessä eri liikkujaryhmien kesken.
- Palvelut ovat saavutettavissa jalan ja pyörällä.
- Pyöräpysäköintimahdollisuudet ovat laadukkaita, ne on sijoitettu oikein ja pysäköintipaikkoja on 43 riittävä määrä.

Kangasalan ikäohjelman yleiset tavoitteet vuosille 2022-2025

- 1) Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukeminen
- 2) Parantaa ikääntyneen väestön osallisuutta elinoloihinsa palvelujen kehittämiseen kunnassa
- 3) Ohjata omaehtoiseen varautumiseen, riittäviin oikea-aikaisiin hoitaviin tai kuntouttaviin palveluihin

Hyvinvointi- ja
turvallisuuksuunnittelua
ohjaavat asiakirjat

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat 1/2

- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030: Valtioneuvoston periaatepäätös Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030
 - Periaatepäätöksessä on neljä painopistettä:
 - 1) Kaikille mahdollisuus osallisuuteen,
 - 2) hyvät arkiympäristöt,
 - 3) hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut sekä
 - 4) päätöksenteolla vaikuttavuutta.
- Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2024 Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2024

Tavoitteet: 1) Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, 2) osallisuus ja vaikuttaminen, 3) turvallinen elinympäristö, 4) vaikuttavat palvelut.

Asiakirjasta löytyy alueellisia, erikoissairaanhoidon ja kuntia koskevia ehdotuksia kyseisten tavoitteiden toimeenpanosta. Asiakirjaa on valmisteltu lukuisissa monialaisissa työryhmissä, joissa edustettuina ovat olleet Pirkanmaan alueelliset toimijat sekä erikoissairaanhoidon ja kuntien toimijat.

Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa ohjaavat asiakirjat 2/2

- Kangasalan kaupunkistrategian linjaukset
- Kansallisen lapsistrategian linjaukset ([Kansallinen lapsistrategia](#))
- Kangasalan ravitsemussuunnitelma : Hyvä ravitsemus kuuluu kaikille 2021-2024
- Kangasalan Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma 2021: Oikeus liikkua omin voimin
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 2021:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210612>
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 980/2012 [Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn... 980/2012 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)
- Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 [Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 \(valtioneuvosto.fi\)](#)
- Pirkanmaan alueellinen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelma: [Pirkanmaan alueellinen kulttuuri- ja hyvinvointisuunnitelma](#)
- Turvallisuutta kaikkialla- paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset
[Turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset](#)

Vaatimattomasti paras
Kangasala.

